

Metsänomistajien asenteet monimuotoisuuden säilyttämiseen ja metsien käyttöön

Mikko Kurttila

Metsätieteen päivä 2010

”Luonnon monimuotoisuus ja metsien kestävä käyttö”

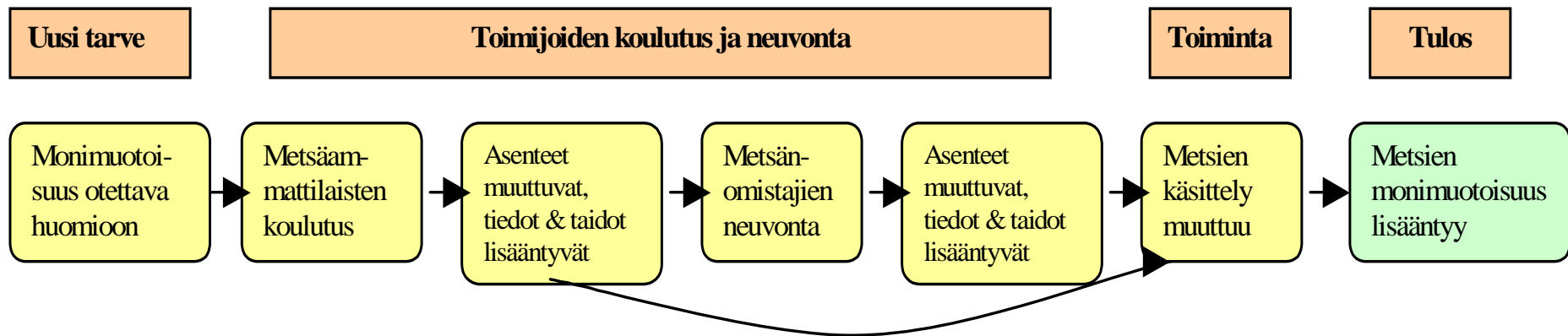
METLA

Metsäntutkimuslaitos Skogsforskningsinstitutet Finnish Forest Research Institute www.metla.fi

Esityksen sisältö

- Onko omistajien asenteilla merkitystä?
- Moniarvoisen metsänomistajakunnan näkemyksiä
 - metsien käsittelyistä
 - monimuotoisuuden turvaamisesta metsissään
- Monimuotoisuuspalveluiden kysyntä

Monimuotoisuusneuvonnan vaikuttavuutta kuvaava prosessi (Hänninen & Kurttila 2007)

Arvio eri tahojen aloitteellisuudesta monimuotoisuuden edistämisessä

	Metsänomistaja	Metsäammattilainen
Arvokkaat elinympäristöt (ML, LSL, muut)		***
Lehtipuusekoitus ym. puuston monipuolistaminen	**	**
Säästöpuut	*	***
Vaihtoehtoiset metsien käsittelytavat	***	
Vapaaehtoinen suojelupäätös	***	**

Motiivi toiminnalle (esim. Hänninen & Kurttila 2007, Hujala ym. 2010)

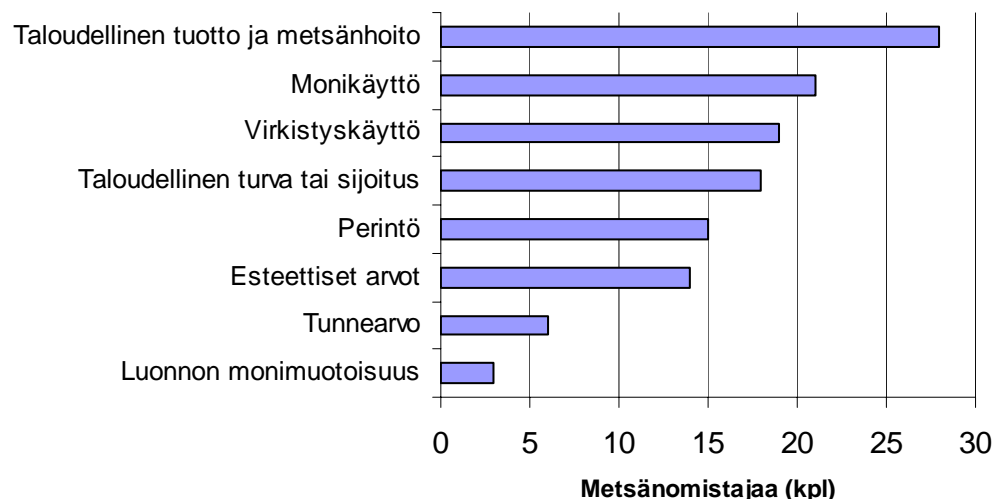
	Toiminnon lähtökohta omistajalle
Arvokkaat elinympäristöt (ML, LSL, muut)	Lain vaatimus, sertifiointikriteerit perinnearvot
Lehtipuusekoitus ym. puuston monipuolistaminen	Taimikon aukkoisuuden täydentäminen, maisema- ja riistahyödyt, polttopuu, (hirvituhojen välttäminen)
Säästöpuut	Positiivinen vaikutus maisemaan, luontainen uudistuminen
Vaihtoehtoiset metsien käsittelytavat	Avohakkuun välttäminen
Vapaaehtoinen suojelupäätös	Monikäyttöarvot, uusi ansaintakeino

Omistajien ryhmittelyä asenteiden ja vuorovaikutushakuisuuden näkökulmasta

Metsänomistajaryhmä	Osuus vastaajista, %
Tavoiteryhmittely (n=1 044)	
Monitavoitteiset	33
Virkistyskäyttäjät	22
Metsästä elävät	16
Taloudellista turvaa korostavat	16
Epätietoiset	13
Päätöksentekijäryhmittely (n=974)	
Opinhaluiset	41
Itsenäiset	18
Delegoijat	20
Puntarijat	21

Moniarvoiset metsänomistajat...

(Laitila ym. 2009; Karppinen & Tiainen 2010)

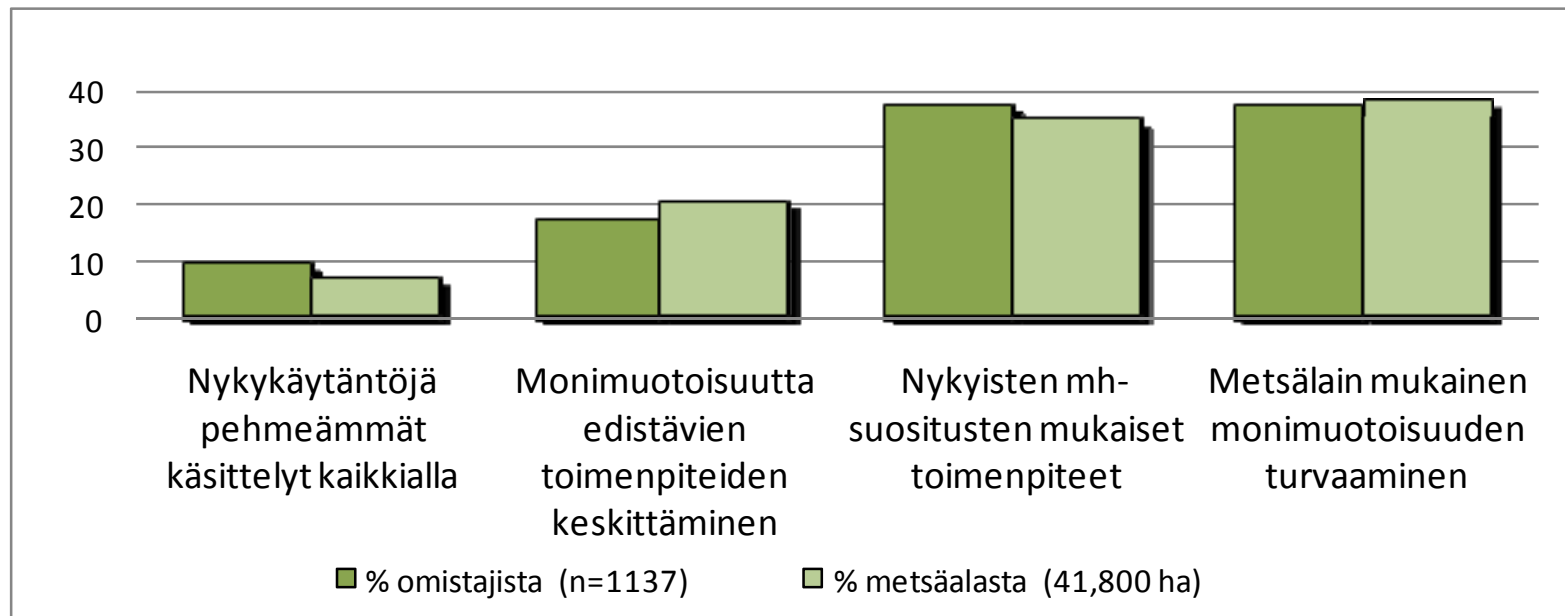

Eri arvojen ilmeneminen metsänomistajien haastattelupuheessa (n=30)

Tulevien metsänomistajien arvoihin perustuvat ryhmät (n=22)

	Virkistäytyjät	Tekijät	Käytännölliset	Harrastajat	Tietämättömät
<i>Tausta</i>					
Asuinympäristö		Lähellä tilaa			Kaukana tilasta
Sukupuoli		Mies			
Metsätilan koko	Pienehkö				
<i>Kiinnostus</i>					
Tietotaso	Kohtuullinen	Suuri	Keskimääräinen	Keskimääräinen	Olematon
Omatoimisuus	Pientä	Suurta	Pientä	Keskimääräistä	Pientä
<i>Asenteet</i>					
Suojelu	Myönteinen	Myönteinen	Neutraali	Nyk. riittävää	
Avohakkuu	Kielteinen	Kielteinen	Salliva	Salliva ehdoin	
<i>Arvoille tyypillistä</i>					
	Mielihyvä tärkeä	Itseohjautuvuus tärkeä	Vähäiset erot arvojen välillä	Mielihyvä ja perinteet tärk.	Arvokonflikti universalismin ja vallan välillä

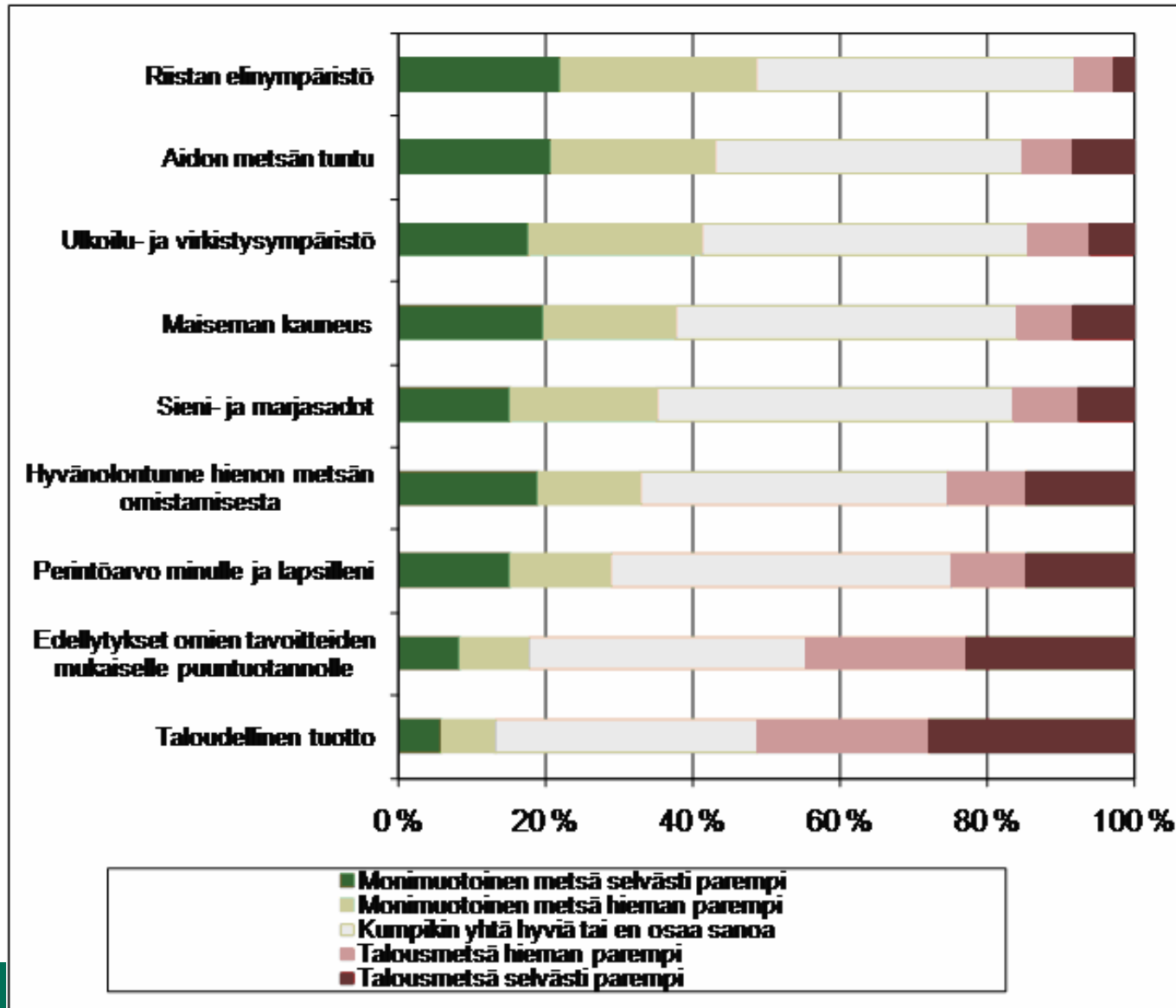
...haluavat edistää monimuotoisuutta eri tavoin omassa metsässään

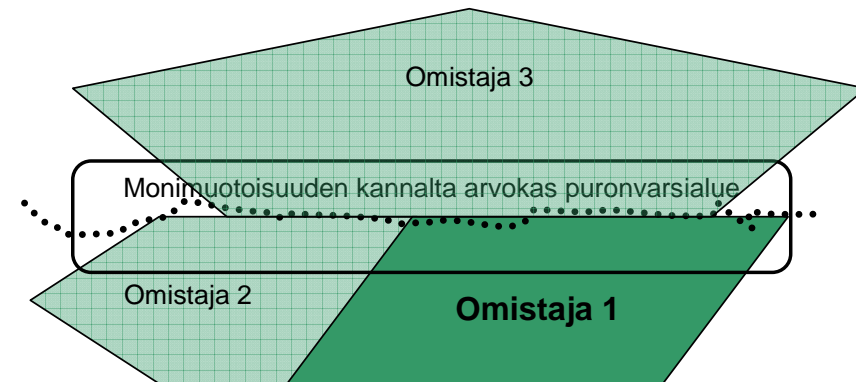
Omistajien suojelehalukkuus ja korvauspyynnön taso

Vastausluokka	Suojelutyyppi	Määräaikainen, 20 v	Pysyvä
		% omistajista	% omistajista
Suojelen ilmaiseksi		11	6
Suojelen korvausta vastaan		30	25
Suhteellinen korvausvaatimus, kun sadalla on merkitty ns. täyttä korvausta	0-50	1	0
	50-80	2	1
	80-100	4	2
	100	5	5
	100-120	4	3
	120-150	2	2
	yli 150	3	4
	en osaa sanoa	10	9
En halua suojella lainkaan		59	69
Yhteensä		100	100
n		1140	1089

Omistajien mielestä monimuotoisuuden lisäksi samaan aikaan paranevat myös...

Mieluisin puronvarstialueen suojelutapa – yhteistoiminta saa kannatusta

Suojeluvaihtoehto	% metsänomistajista (n=1096)	% metsälästä
Yhdessä perustettu pysyvä suojelualue	22,5	25,3
Yhteinen alueen hoito ilman suojelustatusta	11,3	8,6
Oman alueen säilyttäminen ilman virallista suojelustatusta	7,8	7,3
Omalle alueelle pysyvä suojelualue	6,4	8,6
Koko alueen myynti yhdessä valtiolle	5,9	5,1
Oman alueen myynti valtiolle	3,5	1,7
En halua suojella metsälain vaatimuksia enempää	42,7	43,4

Monimuotoisuustarkastelut osa metsien käytön päätöksentekoa

- Päätöstuen eli metsäsuunnittelun tehtävä on esittää vaihtoehtoja ja arvioida niiden vaikutuksia
 - Omistajilla mahdollisuus tehdä monimuotoisuutta edistäviä **tietoisia päätöksiä**
- Metsäsuunnittelun tarjoama merkityksellinen tieto vaihtelee omistajan ja kontekstin mukaan
 - Yleinen tiedontarve
 - Kohteiden tunnistaminen
 - Erilaiset käsittelyt ja niiden vaikutukset
 - Sopimus- ja rahoitusmahdollisuudet

→ Haaste asiakaslähtöiselle metsäsuunnittelulle
- Yhteiskunnan suunnittelutuki väistyy
 - Peruspalvelu käytännössä ilmaista – miten täydentävät osat jatkossa

Palveluaihioita monimuotoisuuden ja –käytön edistämiseksi (Hujala ym. 2010)

- Suojelupäätöksen valmistelupalvelu
 - Haetaan mahdolliset kohteet
 - Esitellään suojelun vaihtoehdot, ekologiset vaikutukset, muut hyödyt omistajalle sekä kustannukset ja korvaukset
 - Esiintyy omistajilla harvoin esim. tilan siirtyessä omistajalle tai uuden suojeluinstrumentin käyttöönoton yhteydessä
- Riistan- ja luonnonhoidon suunnittelupalvelu
 - Vrt. vihreä metsäsuunnitelma (vonBoehm ym. 2008)
 - ¼ omistajista haluaa hoitaa metsiään tavalla joka korostaa monimuotoisuutta ja samalla parantaa esim. riistan elinympäristöjä
 - Edistää metsien päällekkäiskäyttöä, erityisen sovelias metsästyspalveluista tuloja saaville isoille omistajille
- Naapuriyhteistyön kannustuspalvelu

Johtopäätöksiä

- Suunnittelupalveluita tarvitaan
 - Operatiivisen tason päätöstilanteisiin
 - Aiheen ja tavoitteiden mukaan eriytyviin tilanteisiin
- Tarvitaanko jatkossa yhteiskunnan rahoittamia suunnittelupalveluita yhteiskunnalle tärkeiden asioiden edistämiseksi?
 - 35/45% omistajista valmiita suojelemaan metsiä täydellä korvauksella tai sitä alemmalla tasolla
- Markkinalähtöisessä tilanteessa tutkimus ei voi tehdä kaikkea
 - Palveluiden tarjoajien haarukoitava kysyntää ja maksuhalukkuutta
- Tutkimuksen rooli: osallistua suunnittelupalvelujen kehitystyöhön yhteistyössä palveluntarjoajien kanssa
 - Esim. tutkimuksen kehittämien menetelmien räätälöinti ja pilotointi